

natuurtoets

Quickscan natuurtoets drie locaties Nijkerker- veen

Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden

Opdrachtgever

Gemeente Nijkerk

Status

Concept

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets drie locaties Nijkerkerveen

Subtitel

Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden

Projectcode

Datum

Status

17-036

27 februari 2017

Concept

Auteur(s)

S.E. Kraaijeveld MSc.

Tweede lezer

Ir. A. (Adriaan) de Gelder

Opdrachtgever

Gemeente Nijkerk

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Kraaijeveld, S.E. (2017). Quickscan natuurtoets drie locaties Nijkerkerveen. Beoordeling van effecten op wettelijk beschermde natuurwaarden. Rapport 17-036. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Kader en methode	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Gebiedsbescherming	8
3.1 Natura 2000	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	8
4. Soortbescherming	9
4.1 Flora	9
4.2 Zoogdieren	9
4.3 Broedvogels	12
4.4 Amfibieën	14
4.5 Overige soortgroepen	14
5. Geraadpleegde bronnen	15

Bijlagen

Bijlage 1 - Locatie geschikte boomholte locatie 3

Samenvatting

Inleiding

Gemeente Nijkerk heeft het voornemen om op drie locaties in de dorpskern van Nijkerkerveen te herontwikkelen. Hierbij vindt sloop en realisatie van nieuwbouw plaats.

De sloop gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Ecogroen heeft beoordeeld of de sloop conflicteert met de wettelijke bescherming van natuurwaarden. Voorliggend rapport beschrijft de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

De drie locaties bestaan uit bebouwing, bestrating en plantsoen. De huidige bebouwing, bestaande uit twee scholen, een muziekverenigingsgebouw en een woonhuis, wordt gesloopt. De begroeiing wordt deels verwijderd waarna het terrein bouwrijp wordt gemaakt. Hiervoor in de plaats wordt een voorzieningscluster gerealiseerd op het perceel aan de Winkelmanstraat 5 te Nijkerkerveen. Dit voorzieningscluster zal bestaan uit twee scholen, een bibliotheek en een dorps huis. Op de twee andere locaties, de van Rootselaarstraat 7 te Nijkerkerveen en de Van Noorstraat 42 te Nijkerkerveen, wordt woningbouw gerealiseerd.

Gebiedsbescherming

- Het project heeft - mogelijk met uitzondering van het onderdeel stikstof - geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden tot gevolg.
- Het project ligt niet binnen het Natuurnetwerk Nederland en heeft geen significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het netwerk.

Soortbescherming

- Bebouwing in het plangebied wordt mogelijk gebruikt als verblijfplaats door Gewone-, Ruige dwergvleermuis en Grootoorvleermuis. Daarnaast bevindt zich in één boom een potentieel geschikte verblijfplaats voor Ruige dwergvleermuis. Door de sloop van de gebouwen en mogelijk kap van de betreffende boom, gaan potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Schade aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is niet te verwachten;
- Bebouwing in het plangebied wordt mogelijk gebruikt als nestplaats door Huismus. Door de sloop van bebouwing gaan deze potentiële geschikte nestplaatsen verloren. Overige jaarrond beschermde nesten van broedvogels ontbreken;
- In het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van bebouwing en struweel aangetroffen en of te verwachten;
- In het plangebied zijn geen flora, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten die bescherming genieten binnen de provincie Gelderland.

Advies

- Wij adviseren als meer concrete plannen voor het plangebied bekend zijn, om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe en overige gebieden in beeld te brengen voor de huidige feitelijke situatie en de beoogde situatie;
- Voorafgaand aan uitvoering van het project dient gericht onderzoek uitgevoerd te worden naar vleermuizen tussen half mei en eind september. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan het noodzakelijk zijn om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen;
- Mocht ontheffing noodzakelijk zijn, dan is het treffen van mitigerende maatregelen aan de orde. Van belang is dat sloop van bebouwing en kap van bomen met verblijfplaatsen van vleermuizen plaatsvindt buiten kwetsbare perioden met voortplanting, paring of overwintering. Daarnaast is het van belang om het object met de verblijfplaatsen voorafgaand aan de sloop ongeschikt te maken voor vleermuizen, zodat ze uit eigen beweging vertrekken. Tenslotte dienen voorafgaand aan de sloop vervangende verblijfplaatsen voor vleermuizen gerealiseerd te worden;
- Bij de kap van de boom met geschikte vleermuisverblijfplaats dient zorgvuldig gewerkt te worden. Zo dient voorkomen te worden dat holle delen doorgezaagd worden. Ook dient de gekapte boom of boomdelen met de holtes naar boven minimaal een dag op locatie te blijven alvorens klein gezaagd te worden;
- Voorafgaand aan uitvoering van het project dient gericht onderzoek uitgevoerd te worden naar nestplaatsen van Huismus. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek kan het noodzakelijk zijn om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen;
- Mocht ontheffing noodzakelijk zijn, dan is het treffen van mitigerende maatregelen aan de orde. Van belang is dat er rekening gehouden wordt met het broedseizoen van deze soort. Daarnaast is het van belang dat er, zowel voor als na de sloop, vervangende nestplaatsen worden ingericht;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of nesten of eieren van broedvogels worden beschadigd of vernield, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Gemeente Nijkerk heeft het voornemen om op drie locaties in de dorpskern van Nijkerkerveen de huidige bebouwing en begroeiing te verwijderen. Hiervoor in de plaats wordt nieuwbouw gerealiseerd.

De herontwikkeling gaat mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Ecogroen heeft beoordeeld of de sloop conflicteert met de wettelijke bescherming van natuurwaarden. Voorliggend rapport beschrijft de methodiek en resultaten van het uitgevoerde onderzoek.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied bestaat uit drie locaties, respectievelijk: Winkelmanstraat 5, van Rootselaarstraat 7 en Noortstraat 42 (zie figuur 1.1). De drie locaties bestaan uit bebouwing, bestrating en plantsoen. De huidige bebouwing, bestaande uit twee scholen, een muziekverenigingsgebouw en een woonhuis, wordt gesloopt. De begroeiing wordt deels verwijderd waarna het terrein bouwrijp wordt gemaakt. Hiervoor in de plaats wordt een voorzieningscluster gerealiseerd op het perceel aan de Winkelmanstraat 5 te Nijkerkerveen. Dit voorzieningscluster zal bestaan uit twee scholen, een bibliotheek en een dorps huis. Op de twee andere locaties, de van Rootselaarstraat 7 te Nijkerkerveen en de Van Noorstraat 42 te Nijkerkerveen, wordt woningbouw gerealiseerd.

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (binnen rode omlijnning). Locatie 1: Winkelmanstraat 5 (Johannes Calvijnschool en woonhuis), 2: van Rootselaarstraat 7 (Muziekvereniging Concordia), 3: van Noortstraat 42 (C.J. van Rootselaarschool). Bron luchtfoto: ESRI World Imagery.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van te verwachten effecten op beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

2. Kader en methode

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de onderdelen gebieds- en soortbescherming. Conform de vraagspecificatie gaan we niet in op de bescherming van houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen / activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming is opgedeeld in vijf categorieën met soorten:

- Vogels met jaarrond beschermde nesten;
- Overige vogels;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I);
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn en waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt;
- Overige soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, maar waarvoor provinciaal wel een vrijstelling geldt.

Voor vogels geldt dat er twee categorieën zijn: de vogels met jaarrond beschermde nesten (o.a. Huismus, Gierzwaluw en Buizerd) en de overige broedvogels. Vogels met jaarrond beschermde nesten hebben een strikte beschermingsstatus binnen de Wet natuurbescherming. Van overige broedvogels zijn hun nesten alleen tijdens de broedseizoenen beschermd zijn (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest).

Voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn zijn in artikel 3.5 verboden vastgelegd (o.a. verboden om dieren te doden en voortplantings- of rustplaatsen te vernielen) en geldt een strikte beschermingsstatus. Soorten die op nationaal niveau beschermd zijn, kunnen ingedeeld worden in twee categorieën. Provincies mogen besluiten om bepaalde soorten vrij te stellen van bescherming in het kader van ruimtelijke ingrepen, beheer en onderhoud. In de meeste provincies geldt - onder andere voor ruimtelijke ontwikkelingen - een vrijstelling voor een selectie van zoogdieren en amfibieën. Voor de overige soorten gelden vergelijkbare verboden (zie artikel 3.10) als voor soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en geldt eveneens een strikte beschermingsstatus.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een uitgebreide rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

De voorgenomen plannen zijn mogelijk in strijd met de Wet natuurbescherming. Daarom is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het voornemen.

Gestart is met literatuuronderzoek om na gaan of het plangebied binnen beschermde gebieden ligt. Ook is het literatuuronderzoek gebruikt om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied. Wij hebben gebruik gemaakt van beschikbare bronnen als verspreidingsatlassen, NDFF¹ en provinciale kaartviewers (zie voor een volledig overzicht de Geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 5).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 22 februari 2017 is uitgevoerd. Het plangebied (onderverdeeld in drie locaties) en de directe omgeving (zone 20 meter rondom het plangebied) is onderzocht door een ecoloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming. Tijdens het veldonderzoek is in kaart gebracht of (mogelijke) nesten van jaarrond beschermde broedvogels en nesten van Eekhoorn aanwezig zijn in bomen. Daarnaast zijn bomen gecontroleerd op hun geschiktheid als vaste verblijfplaats voor vleermuizen (holten). Aanwezige gebouwen zijn aan de binnen- en buitenzijde geïnspecteerd op aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen en Steenmarter en jaarrond beschermde nesten van Gierzwaluw en Huismus.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn. Vervolgens is op basis van de geplande ingrepen bepaald welke effecten kunnen op-

¹ Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

treden op beschermde soorten en gebieden. Indien sprake is van negatieve effecten is advies gegeven over te nemen vervolgstappen.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Algemeen

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Arkemheen, gelegen op een afstand van circa 4 kilometer ten noordwesten van het plangebied. De Veluwe ligt op een afstand van circa 10 kilometer ten noordoosten van het plangebied. Gezien deze afstand, de tussenliggende infrastructuur en bebouwing en de aard van de ingreep (het slopen van bebouwing en rooien van beplanting) zijn, met uitzondering van het onderdeel stikstof, geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden te verwachten.

Stikstofdepositie

Sinds 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking, waarmee de potentiële toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld kan worden gebracht. Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij stook van cv-installaties of in het verkeer. De stikstof slaat in het plangebied en omgeving neer (stikstofdepositie) en kan negatieve effecten op beschermde natuur hebben tot op vele kilometers afstand van de bron.

De emissie als gevolg van de voorgenomen sloop van de bebouwing en daarmee gepaard gaande vervoersbewegingen is ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet vast te stellen. Ook de exacte toekomstige invulling van het plangebied is nog niet bekend maar kan - bijvoorbeeld bij woningbouw - leiden tot een hogere stikstofuitstoot dan in de huidige situatie.

Voor projecten met een stikstofdepositie hoger dan 0,05 Mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied de Veluwe is het noodzakelijk om vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Advies / conclusie

Hoewel negatieve effecten door stikstof niet te verwachten zijn adviseren wij, als meer concrete plannen voor het plangebied bekend zijn, om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie op Natura 2000-gebied de Veluwe en overige gebieden in beeld te brengen.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt in stedelijk gebied en op circa 1,5 kilometer van het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland. Omdat het NNN in Gelderland geen externe werking kent, is een verdere toetsing niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

In het plangebied zijn algemene plantensoorten van groenstroken, gazons en ruderales/verharde omstandigheden aanwezig. Waargenomen soorten zijn onder andere Ruwe berk, Gewone paardenbloem, Madeliefje, Straatgras, Hulst, Laurier en Grote weegbree.

Tijdens het veldbezoek zijn geen in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2017) worden deze soorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 4.1). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, zolders, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Op alle drie de locaties zijn geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen. De resultaten worden hieronder per locatie beschreven.

Locatie 1: Johannes Calvijnsschool en Woonhuis

Op de locatie zijn potentiële verblijfplaatsen vastgesteld in zowel het schoolgebouw als het woonhuis. Geschikte verblijfplaatsen zijn aanwezig in de vorm van via open stootvoegen toegankelijke spouwmuren en ruimtes tussen de boeiborden/dakbeschot en, buitenmuur en onder dakpannen. Dergelijke ruimtes worden veelal gebruikt door vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Locatie 2: Muziekvereniging Concordia

In het gebouw van Muziekvereniging Concordia zijn potentiële vleermuisverblijfplaatsen vastgesteld. Geschikte verblijfplaatsen zijn aanwezig in de vorm van via open stootvoegen toegankelijke spouwmuren en ruimtes tussen de boeiborden/dakbeschot en, buitenmuur en onder dakpannen. Dergelijke ruimtes worden veelal gebruikt door vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

De schuur op locatie 2 bevat geen spouwmuren of dakpannen. Mogelijk dat de Gewone grootoorvleermuis de schuurzolder gebruikt als rust- en of verblijfplaats.

Locatie 3: C.J. van Rootselaarschool

In de Rootselaarschool zijn potentiële vleermuisverblijfplaatsen vastgesteld. Geschikte verblijfplaatsen zijn aanwezig in de vorm van via open stootvoegen toegankelijke spouwmuren en ruimtes tussen de boeiborden/dakbeschot en, buitenmuur en onder dakpannen. Dergelijke ruimtes worden veelal gebruikt door vleermuissoorten als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Laatvlieger.

Daarnaast is op locatie 3 een Ruwe berk aangetroffen met daarin een boomholte welke geschikt is als verblijfplaats voor Ruige dwergvleermuis.

Vervolgstappen vleermuisverblijfplaatsen

Op alle drie de onderzoekslocaties zijn geschikte verblijfplaatsen aangetroffen in de bebouwing. Op locatie drie is een potentieel geschikte boomholte aangetroffen (zie bijlage 1). Als gevolg van de geplande sloopwerkzaamheden en de mogelijke kap van bomen kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Voor het wegnemen of verstoren van verblijfplaatsen van vleermuizen is het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Hierbij is van belang dat de functionele leefomgeving van de aanwezige vleermuizen niet in gevaar komt. Het is noodzakelijk om de volgende acties te ondernemen:

Aanvullend onderzoek

- Uitvoeren van aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad 2013). In deze situatie is het noodzakelijk om in de periode half mei tot en met september vier nachtelijke bezoeken te brengen. Met de informatie die met gericht onderzoek wordt verzameld, kan maatwerk worden geleverd met betrekking tot de te nemen mitigerende maatregelen.

Mitigerende maatregelen

Mochten in de bebouwing en of bomen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Bij aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is het aanvragen van ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk bij bevoegd gezag (provincie Gelderland). Hiervoor dient een uitgebreide natuurtoets opgesteld te worden waarin duidelijk wordt welke functie het plangebied heeft voor vleermuizen, welke effecten optreden en op welke wijze effecten voorkomen worden. De looptijd van een ontheffing Wet natuurbescherming is maximaal 20 weken;
- Bij de planning van de sloop dient rekening gehouden te worden met de seizoensactiviteit van vleermuizen om verstoring in de meest kwetsbare perioden (kraam-, paar- en of overwinteringsperiode) te voorkomen. De precieze planning is afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend onderzoek en de (verwachte) functie die het plangebied heeft voor vleermuizen. Normaliter is de meest geschikte periode voor het uitvoeren van sloop/kapwerkzaamheden 1 oktober - 15 november en 1 april - 15 mei (weersafhankelijk);
- Voorafgaand aan de sloop is het noodzakelijk om de bebouwing ongeschikt te maken voor vleermuizen door tochtgaten te maken. Hiervoor zijn verschillende manieren zoals het maken van gaten in muren, verwijderen van kozijnen en het verwijderen van dakpannen. Met een controle kan vervolgens gecheckt worden of de vleermuizen daadwerkelijk vertrokken zijn;
- Bij de kap van de boom met geschikte vleermuisverblijfplaats dient zorgvuldig gewerkt te worden. Zo dient voorkomen te worden dat holle delen doorgezaagd worden. Ook dient de gekapte boom of boomdelen met de holtes naar boven minimaal een dag op locatie te blijven alvorens klein gezaagd te worden;
- Ter vervanging van de te verwijderen verblijfplaatsen dienen vervangende verblijfplaatsen te worden gerealiseerd. Als tijdelijke voorziening om de periode tussen sloop en nieuwbouw te overbruggen, kunnen vleermuiskasten opgehangen worden. De kasten dienen minimaal drie maanden voorafgaand aan de sloop geplaatst te worden. Daarnaast dienen in de nieuwbouw of in omliggende gebouwen permanente verblijven aangebracht te worden;
- Bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd in overleg met een vleermuisdeskundige.

Vliegroutes en foerageergebieden

Door aanwezigheid van plantsoen en bosschages rond de bebouwing wordt het plangebied mogelijk gebruikt als foerageergebied door Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Ruige dwergvleermuis (NDFF 2017).

Als gevolg van het voornemen gaat mogelijk foerageergebied voor vleermuizen verloren. In de omgeving blijven echter voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig. Bovendien wordt bij de nieuwbouw ook voorzien in aanleg van plantsoenen. Vervolgstappen voor foerageergebied van vleermuizen zijn niet aan de orde.

In het plangebied zijn geen opgaande lijnvormige structuren (zoals bomenlanen) aanwezig. Schade aan vliegroutes is dan ook uitgesloten. Vervolgstappen voor vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Bij overige zoogdieren wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Vaste verblijfplaatsen van overige zoogdieren die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn worden op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Nationaal beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling (o.a. Steenmarter) worden op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) niet verwacht. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere Egel, Mol, Huisspitsmuis, Bosspitsmuis *spec.*, Bosmuis en Rosse woelmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregiem (zie kader 2.1 en 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels

Huismus

Op alle drie de locaties zijn geschikte nestplaatsen voor Huismus aangetroffen. Deze locaties bevinden zich tussen dakpannen en dakbeschot ter hoogte van de goot. Ook zijn op alle drie de locaties foeragerende exemplaren van Huismus in de directe omgeving van de locaties aangetroffen. Op locatie 1 zijn enkele exemplaren van Huismus in de tuin van het woonhuis aangetroffen.

Vervolgstappen nestplaatsen Huismus

Als gevolg van de geplande sloopwerkzaamheden gaan mogelijke nestplaatsen van Huismus verloren. Voor het wegnemen of verstoren van nestplaatsen van Huismus is het aanvragen van ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. De volgende vervolgstappen zijn aan de orde:

Aanvullend onderzoek

Als gevolg van de geplande werkzaamheden gaan mogelijk nestlocaties van Huismus verloren. Voor het wegnemen of verstoren van nestlocaties van Huismus is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Er is nader onderzoek naar aanwezigheid van nestplaatsen van Huismus noodzakelijk, uitgevoerd volgens de richtlijnen in de soortenstandaard Huismus (RvO 2014). Met de informatie die met gericht onderzoek wordt verzameld, kan maatwerk worden geleverd met betrekking tot de te nemen mitigerende maatregelen.

Mitigerende maatregelen

Mochten in de bebouwing nestplaatsen van Huismus aanwezig zijn, dan zijn de volgende maatregelen noodzakelijk:

- Tijdens de beoogde werkzaamheden in het plangebied waar biotopen van Huismus zijn vastgesteld dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van deze soort. Voor Huismus wordt de periode april tot eind augustus aangehouden als broedperiode. Eind augustus tot en met maart is zodoende de meest geschikte periode om de sloopwerkzaamheden uit te voeren;
- Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de broedperiode van Huismus geldt dat voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden tijdelijke nestplaatsen dienen te worden aangebracht in de vorm van bijvoorbeeld huismussennestkasten;
- Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periode tussen half juli en half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten aanwezig zijn;
- Bovenstaande maatregelen dienen te worden uitgevoerd in overleg met een vogelkundige.

Overige soorten

Op basis van het uitgevoerde veldbezoek, de terreinkenmerken worden geen overige jaarrond beschermde nesten van broedvogels (zie kader 4.2) verwacht. Ook Gierzwaluw wordt, gezien de gebouwconstructies, niet in het plangebied verwacht. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming voor overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bebouwing en groenstroken in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Zwartkop, Roodborst, Heggenmus, Winterkoning, Houtduif, Turkse tortel en Vink.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen.

Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half november, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van vroeg of laat in het seizoen broedende soorten als Houtduif en Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied.

4.4 Amfibieën

Bij amfibieën wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 2.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Voortplanting en overwintering van nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van nationaal beschermde amfibieën met provinciale vrijstelling worden uitgesloten. Wel zijn enkele algemene soorten zoals Kleine watersalamander, Gewone pad en Bruine kikker overwinterend te verwachten in de strooisellaag onder begroeiing het plangebied.

Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

4.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2017) wordt in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (reptielen, vissen en ongewervelden).

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Ministerie van EZ (2015). Besluit van de Minister van Economische zaken van 15 oktober 2015, DGAN-PDJNG / 15129301, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van I&M (2012). Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

RvO (2014). Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 2.0.

RVO (2014). Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus (2013). Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013. www.gegevensautoriteitnatuur.nl en www.netwerkgroenebureaus.nl.

Internet

Atlas van Gelderland (<http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>)

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>).

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>).

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>).

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 23 februari 2017.

Bijlagen

Bijlage 1 - Locatie geschikte boomholte locatie 3

